

ЗВІТ

про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0095-115
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Сумський державний університет
ID ОП у ЄДЕБО	8630
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Інтелектуальна власність, другий рівень вищої освіти (магістерський), галузь знань 08 Право, спеціальність 081 Право (2016)
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	https://sumdu.edu.ua/images/content/general/accreditation/ssu_self-esteem_2rm_intellectual-property.pdf

Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Керівник експертної групи	Маковій Віктор Петрович (Одеський державний університет внутрішніх справ)
Члени експертної групи	Тимошенко Максим Олександрович (Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет») Цятковська Альбіна Миколаївна (Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», здобувач вищої освіти)
Залучений представник роботодавців	Не залучався
Спостерігачі	Не залучались
Дати виїзду до ЗВО	З 25 по 27 листопада 2019 року
Посилання на програму виїзду експертної групи до ЗВО	http://smp.law.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/programa-vizitu-sdu.pdf
Дата надходження звіту до Національного агентства	Место для ввода текста.
Відомості щодо наявності зауважень ЗВО до звіту, посилання на них (за	Место для ввода текста.

наявності)	
------------	--

1. Призначення звіту

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми (ОП), що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Акредитація ОП є процедурою зовнішнього забезпечення якості, основною метою якої є отримання достовірної інформації про якість освіти за певною ОП, а також надання порад із її удосконалення. Процедура акредитації передбачає самооцінювання ОП, її оцінювання експертною групою, включаючи відвідування ЗВО, та прийняття рішення щодо акредитації Національним агентством.

Процедура акредитації проводиться відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/3385. Для обґрунтування аналізу та розуміння змісту критеріїв експерти також ураховують затверджені Національним агентством інструктивні документи.

Цей звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості ОП. Звіт призначений як безпосередньо для ЗВО, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і ЗВО. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

наявні

виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

відсутні

Обґрунтування (не більше 3000 символів)

Место для ввода текста.

3. Резюме

У цьому розділі експерти викладають свої загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям акредитації, підсумок сильних сторін та позитивних практик, а також слабких сторін програми і рекомендації з їх удосконалення. Резюме має у конденсованому вигляді відображати зміст звіту; читач повинен бути спроможним зрозуміти загальні висновки експертної групи, прочитавши цей розділ.

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям:

В цілому ОП відповідає пред'явленим вимогам щодо форми та змісту, за нею можливе здійснення якісної освітньої діяльності. Набір здобувачів вищої освіти за ОП відбувся лише у 2018 році, далі дана ОП була редагована та удосконалена і набір у 2019 році вже відбувся за новим її варіантом. У питомій вазі оцінка відповідності вимогам критеріїв була здійснена за рівнем В, що пояснюється декількома факторами: 1) новизна застосування порядку у об'єктивному та суб'єктивному сенсі для всіх учасників даного процесу; 2) перспективний характер обраного напрямку ОП, оскільки сфера інтелектуальної діяльності та відповідного освітнього та професійно-кваліфікаційного її супроводження знаходиться на стадії становлення, як наслідок відсутність чіткої диференціації такої професійної діяльності у структурі спеціальності; 3) стислі строки підготовки матеріалів до проведення акредитації та застосування відповідного порядку; 4) наявність певних технічних формальностей при оформленні матеріалів.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик:

У даному блоці інформації необхідно звернути увагу на досить вагому стратегічну позицію ЗВО у цілому, що відображається в амбіційності планів розвитку університету, низці заходів по розвитку інформаційного забезпечення діяльності закладу, створенню й забезпеченню функціонування матеріальної бази освітнього, культурного, соціально-побутового характеру, відображення в межах освітнього процесу студентоцентризму, здійснення наукових досліджень в межах грантових програм, практичного досвіду, засобів інтернаціоналізації навчання.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

У якості рекомендацій необхідно висловитись з приводу необхідності: 1) обрання форм залучення випускників до всіх сфер реалізації ОП; 2) колегіального обговорення досвіду запровадження ОП в інших ЗВО серед стейкхолдерів з відповідним документальним оформленням; 3) долучення до створення моделі повноцінної дуальної освіти; 4) розширення практики запровадження інноваційних форм навчальних занять, зокрема за участю практичних працівників; 5) систематизації критеріїв оцінювання навчальних досягнень в межах існуючої моделі; 6) передачі ОП кафедри за профілем освітньої програми або поширення кола наукових і навчально-методичних інтересів працівників кафедри кримінально-правових дисциплін та судочинства в напрямку інтелектуальної власності; 7) подальшої адаптації матеріально-технічної бази ЗВО для осіб з особливими

потребами.

4. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Факти, докази та їх аналіз:

ОП має цілі, які забезпечують підготовку студентів до активного громадянства, до їх майбутньої кар'єри з огляду на перспективність спеціалізації за фахом інтелектуальної власності в межах спеціальності 081 «Право», здобуття студентами поглиблених теоретичних правових знань та практичних умінь, розуміння загальних засад практичної юридичної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру в сфері захисту прав щодо об'єктів інтелектуальної власності, що вирізняє дану ОП з поміж інших в рамках вказаної спеціальності та аналогічних програм в межах інших спеціальностей саме за предметом. Наведене відображено у характеристиці ОП (п. 1.3), програмних компетентностях (п. 1.6) та програмних результатах навчання (п. 1.7), а також переліку освітніх компонент (розділ 2 ОП). Зокрема, у межах програмних компетентностей передбачено здатність здійснювати підготовку первинних документів для оформлення прав на об'єкти інтелектуальної власності, здатність розробляти заходи забезпечення прав інтелектуальної власності та втілення її результатів у практичну діяльність підприємств та організацій, тощо. В межах ПРН визначено вміння організувати правове забезпечення управління інтелектуальною власністю, здійснювати правове забезпечення інтелектуальної власності в інноваційній сфері. Останнє безпосередньо втілюється через діяльність Науково-консультативного центру правових досліджень при ННП, що відображено у матеріалах роботи останнього. З урахуванням викладеного цілі ОП узгоджуються з місією та стратегією ЗВО (<https://sumdu.edu.ua/uk/about-sumdu/gen-info/misiia-viziia-stratehiia.html>), сутність якої полягає в забезпеченні підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях. Наведене віднайшло відтворення й в межах проведеної зустрічі з керівництвом та менеджментом ЗВО.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Встановлено факт залучення всіх представників від стейкхолдерів до формування цілей та програмних результатів навчання, а також складових ОП. Зокрема, академічна спільнота залучена посередництвом обговорення змісту програми, її освітніх компонентів на засіданнях кафедри кримінально-правових дисциплін та судочинства (протоколи робочої групи від 08.06.2019 № 6, від 29.03.2019 № 3, від 08.06.2017 № 1), академічна спільнота та здобувачі вищої освіти (посередництвом участі в органах студентського самоврядування) задіяні до наведеної роботи через органи забезпечення якості вищої освіти, зокрема раду із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (протокол від 25 жовтня 2018 року № 1). Роботодавці залучені до даного процесу через експертну раду роботодавців, що підтверджено відповідними протоколами її засідань (від 15 червня 2018 року № 2). Разом з тим, не простежено долучення до цієї роботи випускників, а також не використано можливості емпіричного дослідження думки здобувачів вищої освіти через процедуру анкетування, оскільки наявне анкетування виконує дещо іншу роль. Все наведене віднайшло відображення й за наслідками зустрічей з відповідними категоріями стейкхолдерів під час виїзду до ЗВО.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Факти, докази та їх аналіз:

У межах аналізу тенденцій розвитку спеціальності та галузі ОП корелюється з перспективною диференціацією останніх за напрямками суспільного буття, зокрема в сфері створення нового механізму правової охорони інтелектуальної власності, зокрема закріпленої у Концепції реформи захисту прав інтелектуальної власності в Україні. Наведене відображене у п.п. 1.2 (мета ОП), 1.4 (придатність випускників до працевлаштування), 1.6 (програмні компетентності), 1.7 (ПРН), а також змісті ОК. Подібне необхідно висловити й щодо узгодження ОП з тенденціями розвитку ринку праці. У контексті останнього необхідно звернути увагу на відсутній докорінний аналіз порівняльного аспекту параметрів ринку праці (статистики) у регіональному аспекті, зокрема у порівнянні з сусідніми областями, а також у розрізі суміжних професій в рамках галузі, спеціальності. Під час зустрічі з випускниками в межах попередньої (аналогічної програми) встановлено, що серед них опитування на предмет встановлення саме тенденцій ринку праці у цій сфері не проводилось, їх думки не озвучувались. При тому, що серед них вагома частина працевлаштувалася в межах спеціальності, але питання захисту інтелектуальної власності займають досить мізерну частину професійної діяльності, або ж взагалі не виокремлюються. Хоча у відомостях про самоаналіз та в межах зустрічі з академічною спільнотою та менеджментом озвучено впровадження в рамках ОП досвіду ряду ОП вітчизняних та іноземних ЗВО, однак документальних підтверджень обговорення наведених питань, а також певних методичних розробок в цій частині під час виїзної сесії не було надано.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Факти, докази та їх аналіз:

У зв'язку з відсутністю стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для другого (магістерського) рівня вищої освіти ЗВО було розроблено тимчасовий стандарт вищої освіти Сумського державного університету за спеціальністю 081 «Право» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, який узгоджений з дескрипторами сьомого рівня Національної рамки кваліфікації. ОП відповідає зазначеному стандарту у розрізі ПРН, визначених у ОП та стандарті (ПРН1-18).

Загальний аналіз щодо Критерію 1

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1:

Позитивною практикою у розрізі даного критерію необхідно відзначити: досить узгоджену політику ЗВО у площині концептуальних документів, які визначають фундаментальні засади його діяльності, та ОП, що безпосередньо забезпечує реалізацію принципу fitness for purpose (домірність/відповідність цілям), всебічне залучення представників різних груп стейкхолдерів до формування та реалізації ОП, у тому числі й формуванні цілей, відтворення перспектив диференціації підготовки фахівців в межах відповідної галузі та спеціальності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1:

[ОП «Інтелектуальна власність» \(2018\)](#) потребує коректив у частині: докорінного аналізу статистичних даних тенденцій ринку праці у розрізі регіонального контексту, зокрема у порівнянні з суміжними сферами професійної діяльності, з огляду на стан справ в сусідніх областях тощо, проведення відповідної роботи серед випускників, долучення до формування та оновлення ОП здобувачів вищої освіти через різні емпіричні засоби (анкетування тощо), дослідження досвіду інших вітчизняних та закордонних ОП з відображенням цього в відповідних матеріалах організаційного чи методичного характеру.

Рівень відповідності Критерію 1:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1:

ОП загалом відповідає критерію, однак є несуттєві недоліки, визначені вище.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Факти, докази та їх аналіз:

У відповідності до ч. 5 ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» обсяг ОП становить 90 кредитів ЄКТС, що відображено також і в розділі III тимчасового стандарту вищої освіти Сумського державного університету за спеціальністю 081 «Право» для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Зміст ОП має чітку структуру, яка відповідає вимогам Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=00e9ba12-a107-ea11-9ad5-001a4bebd04a&kind=1>). Зокрема згідно плану навчального процесу вона є структурованою у контексті загального часу навчання (1, 2 рік навчання/ 1,2,3 семестр), а також у розрізі поділу на такі змістовні блоки: 1) обов'язкові дисципліни, 2) обов'язкові дисципліни фахової підготовки; 3) вибіркові дисципліни; 4) практична підготовка. Включені до ОП освітні компоненти складають логічну взаємопов'язану систему, що проявляється у наступному. З навчальних дисциплін циклу загальної підготовки логічно виходять навчальні дисципліни фахової підготовки протягом першого семестру, що є передумовою вивчення у другому та третьому семестрах решти дисциплін фахової підготовки, а також вибірових дисциплін. Зокрема, за наслідком вивчення навчальної дисципліни «Вступ до інтелектуальної власності» у першому семестрі здійснюється вивчення навчальної дисципліни «Набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності» у другому семестрі, що надає можливість вивчати навчальну дисципліну «Міжнародна система охорони інтелектуальної власності» у третьому семестрі. Оскільки ПРН 1-18 ОП повністю узгоджуються з ПРН тимчасового стандарту вищої освіти Сумського державного університету за спеціальністю 081 «Право», то з урахуванням аналізу ОК1-10, викладеного у розділі 5 ОП, можна дійти висновку, що підібрані освітні компоненти дійсно дозволяють досягти цілей та ПРН.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Факти, докази та їх аналіз:

ОП відповідає предметній сфері навчання, визначеній у тимчасовому стандарті вищої освіти Сумського державного університету за спеціальністю 081 «Право». Так, обов'язкові компоненти ОП повністю відповідають об'єкту вивчення, оскільки навчальні дисципліни забезпечують формування у здобувачів освіти основних компетентностей відносно розуміння об'єктів інтелектуальної власності, основних інститутів права інтелектуальної власності, правових способів та захисту права інтелектуальної власності. У ході зустрічей з академічною спільнотою, менеджментом ЗВО роз'яснено зв'язок зі спеціальністю таких ОК як «Теорія управління» та «Методологія наукових досліджень».

Обґрунтовано включення до ОП вивчення навчальної дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням», що пояснено в межах цілі ОП (п. 1.2). Зокрема, у здобувачів освіти формуються навички щодо супроводження набуття права інтелектуальної власності та здійснення її захисту, зокрема, і у зарубіжних країнах; здійснення правового забезпечення інтелектуальної власності в інноваційній сфері; отримання охоронних документів на об'єкти інтелектуальної власності не лише в Україні, але й за міжнародними системами.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Факти, докази та їх аналіз:

В межах формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачам вищої освіти надається можливість 1. вільного індивідуального вибору навчальних дисциплін із вибіркового каталогу; 2. вибору форми навчання (традиційної та змішаної форм); 3. індивідуального вибору тематики індивідуальних завдань (курскових робіт, творчих, науково-дослідних робіт з навчальних дисциплін, тематики кваліфікаційних робіт); 4. участі у програмах внутрішньої та міжнародної мобільності; 5. визнання результатів навчання в межах неформальної освіти.

Механізм вибору навчальних дисциплін відображений у низці нормативних актів ЗВО, зокрема у Положенні про організацію освітнього процесу, наказі ректора від 21.04.2016 № 0342-І «Про організацію викладання дисциплін вільного вибору» та «Про автоматизовану підтримку процесу реєстрації для вивчення вибірових дисциплін».

Процедура реалізації права на вибір дисциплін реалізується здобувачами вищої освіти за допомогою інформаційного сервісу «Особистий кабінет». При цьому виділено такі етапи: 1) ознайомлення здобувачів з особливостями освітнього процесу й структури навчальних планів у розрізі обов'язкових та вибірових складових; інформування здобувачів про порядок, строки та особливості реєстрації для вивчення дисциплін вільного вибору; залучення здобувачів всіх форм та рівнів навчання до використання особистих кабінетів для ознайомлення з переліком дисциплін та здійснення ними самостійного вибору (до 01 жовтня); 2) методична робота щодо формування /оновлення каталогів дисциплін вільного вибору із залученням Ради із забезпечення якості вищої освіти ННП та СумДУ, яка включає: формування переліку таких дисциплін (до 31 жовтня); їх коригування з урахуванням опитування здобувачів вищої освіти та результатів моніторингу ринку праці (до 30 грудня); 3) реєстраційна процедура у особистому кабінеті протягом вересня першого семестру навчального року; 4) формування груп з урахуванням наявних обмежень.

Наведене віднайшло відображення й під час опитування в межах зустрічі зі здобувачами вищої освіти. Разом з тим, не віднайшло відображення врахування результатів моніторингу ринку праці на другому етапі наведеної роботи. До вказаної процедури долучаються представники роботодавців, зокрема в частині визначення переліку вибірових дисциплін

(протокол експертної ради роботодавців від 15 червня 2018 року № 2), а також рада із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти ННП (протокол від 28 серпня 2019 № 1).

В межах ОП реалізовано можливість вибору дисциплін поза межами вказаної спеціальності. Поряд з цим наявне в певній мірі повторення змісту навчального матеріалу в межах обов'язкової дисципліни «Міжнародна система охорони інтелектуальної власності» та вибіркової «Охорона інтелектуальної власності в іноземних державах».

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Факти, докази та їх аналіз:

В структурі обов'язкової компоненти ОП та навчальному плані передбачена переддипломна практика обсягом 5 кредитів ЄКТС. У ході аналізу інформації та під час виїзної сесії встановлено долучення експертної ради роботодавців до процесу підготовки змісту практики як освітньої компоненти при обговоренні безпосередньо ОП. При цьому встановлено відповідність ПРН, які передбачені переддипломною практикою, ПРН в межах самої ОП. У ЗВО наявні договори з 10 базами практик, серед яких у розрізі програми відсутні серед спеціалізованих організацій, вагомою частиною діяльності яких є саме правова охорона інтелектуальної власності, наявний лише Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України (договір від 19.02.2018 року). Окрім того, у бесіді з випускниками та з урахування наявних документів необхідно відзначити відсутність долучення цієї категорії осіб до формування змісту практики, що було б слушним. Окрім того, за наслідками спілкування зі здобувачами вищої освіти встановлено незалучення практичних працівників до освітнього процесу при проведенні практичних, бінарних та інших подібних занять, що також і не відображено у колегіальних обговореннях результатів такої роботи, зокрема протоколах кафедр.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Факти, докази та їх аналіз:

Безпосередньо для формування соціальних навичок в межах змісту ОП передбачені такі навчальні дисципліни як «Філософія права», «Теорія управління», «Методологія наукових досліджень», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», які з поміж іншого у розрізі цілей ОП забезпечують формування здатності логічно та креативно мислити, а також сприяння подальшому професійному розвитку.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Оскільки професійний стандарт відсутній, до уваги при розробленні ОП має братись Довідник кваліфікаційних характеристик професій, зокрема затверджений наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 29 грудня 2004 року № 336. Чого продемонстровано не було.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

За наслідками аналізу змісту навчального плану, а також освітніх компонентів ОП встановлено, що загалом аудиторне навантаження складає менше 30 відсотків, в той час як обсяг самостійної роботи в межах кожної з навчальних дисциплін складає близько 70 відсотків, що свідчить про рівномірне та не надмірне навчальне навантаження на здобувачів вищої освіти. В ході спілкування зі здобувачами вищої освіти не встановлено фактів обговорення з ними питань обсягу самостійної роботи та її змісту. Хоча таке обговорення мало місце опосередковано через участь представників органів студентського самоврядування в діяльності органів із забезпечення якості вищої освіти при обговоренні змісту та структури освітніх компонентів ОП та навчального плану.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Навчальний план та ОП не враховує елементів дуальної освіти, що відображено й у відомостях про самооцінювання та роз'яснено в межах відповідних зустрічей при виїзді до ЗВО. Однак у ЗВО розроблено Положення про порядок навчання студентів за індивідуальним графіком, яке в певній мірі відтворює елементи такого навчання. Зокрема, встановлено факти навчання й виконання обов'язків за місцем роботи за професією (студенти Невмержицька Ю., Диковець А.). При цьому звернено увагу на корисності повноцінного впровадження такого різновиду освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 2

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2:

Загалом структура та зміст ОП переважно відповідає вимогам в контексті даного критерію. Заслуговує на увагу механізм визначення блоку навчальних дисциплін за вибором здобувача вищої освіти, підбір освітніх компонентів в межах тимчасового стандарту вищої освіти та сам стандарт, розроблений ЗВО у зв'язку з відсутністю державного.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2:

ЗВО необхідно звернути увагу на створення моделі повноцінної дуальної освіти, а також розширення практики запровадження інноваційних форм навчальних занять, зокрема за участю практичних працівників.

Рівень відповідності Критерію 2:

Рівень В.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2:

ОП загалом відповідає критерію, однак є несуттєві недоліки, визначені вище.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Правила прийому на навчання за ОП передбачають у рамках спеціальності 081 другого (магістерського) рівня вищої освіти складання єдиного фахового вступного випробування, що відображено на сайті ЗВО, зокрема п. 4.4.1 Правил прийому (<http://vstup.sumdu.edu.ua/vstup-do-mahistratury.html>). В межах зустрічі з секретарем Приймальної комісії та відповідального за профорієнтаційну роботу, а також представника підрозділу інформаційного супроводження діяльності ЗВО, встановлено механізм інформування кандидатів на навчання, а також форми та методи співпраці.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

З урахуванням викладеного Правила прийому на навчання за ОП враховують нормативні вимоги в межах спеціальності 081 другого (магістерського) рівня вищої освіти. Обрахунок конкурсного балу узгоджений з наведеним (п. 4.4.9 Правил прийому).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, регулюються наступними нормативними документами ЗВО: Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти, затвердженим наказом ректора №0521-І від 10.07.18 р. (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=a01ab6e2-eb89-e411-9575-001a4be6d04a&kind=1>) та Положенням про організацію освітнього процесу в СумДУ, затвердженим наказом ректора №0452-І від 22.06.16 р. (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=d8ae04b7-0a39-e611-b47a-001a4be6d04a&kind=1>). Наведені нормативні акти досить детально висвітлюють правила академічної мобільності, які є чіткими й зрозумілими, відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні, доступні для всіх учасників освітнього процесу в межах наведених інформаційних ресурсів, що підтверджено під час зустрічі з відповідними категоріями стейкхолдерів. Вказані правила беруться до уваги при реалізації сутності академічної мобільності на прикладі наказу ректора СумДУ від 30

серпня 2019 року № 1524-III «Про впровадження програми академічної мобільності за ініціативою здобувача вищої освіти», де визначено особливості здобуття освіти ЗВО в рамках ОП «Інтелектуальна власність» (2019) Пронським Е.А. з 01.09.2019 по 28.12.2019 в м. Шанхай Китайської Народної Республіки (Шанхайський університет політичних наук і права).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Правила визнання результатів навчання окреслені у наказі ректора СУМДУ від 30.03.2018 року № 0252-I «Про змішану форму організації навчання за освітніми програмами» зі змінами, затвердженими наказом ректора від 20.04.2018 року № 0318 (https://normative.sumdu.edu.ua/?_ga=2.127878541.1006852407.1575389662-1913756954.1574235229). Вони є зрозумілими, загальнодоступними й віднайшли відображення на прикладі зарахування контрольного заходу із навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності» здобувачу вищої освіти Диковець А., яка завершила курс дистанційного навчання в межах організованого Всесвітньою організацією інтелектуальної власності «Введення до Договору про патентну кооперацію» заходу, а також зарахування індивідуальної роботи (курсова робота) з навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності» здобувачу вищої освіти Невмержицькій Ю., яка прийняла участь у I етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з інтелектуальної власності й отримала відповідне свідоцтво.

Загальний аналіз щодо Критерію 3

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3:

Сильною стороною даного критерію є досить деталізоване інформаційне забезпечення доступу до ОП, а також в межах автономії ЗВО належна унормованість та зрозумілість правил академічної мобільності та визнання результатів неформальної освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3:

Место для ввода текста.

Рівень відповідності Критерію 3:

А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3:

З урахуванням викладеного, ОП «Інтелектуальна власність» (2018) та відповідну діяльність ЗВО можна визнати такою, що немає недоліків у контексті Критерію 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Факти, докази та їх аналіз:

Ознайомившись зі змістом освітньої програми «Інтелектуальна власність» (2018), поданими у звіті самооцінювання відомостях, матриці відповідності форм та методів навчання програмним результатам навчання та окремих робочих програм навчальних дисциплін «Набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності» та «Міжнародна система охорони інтелектуальної власності» було підтверджено, що обов'язкові компетентності, форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу, та принципам академічної свободи. Так, дисципліна «Набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності» забезпечує досягнення такого програмного результату навчання як вміння супроводжувати набуття права інтелектуальної власності та здійснення його захисту. А в ході вивчення дисципліни «Міжнародна система охорони інтелектуальної власності» студенти здобувають навичок здійснення захисту інтелектуальної власності в іноземних державах. Під час вивчення дисциплін використовуються сучасні методи та підходи, зокрема, вирішення практичних задач, проведення інтерактивних та проблемних лекцій, використання практико-орієнтованого навчання. Активно використовується університетська онлайн платформа MIX та платформа OCW для можливості студентами використання навчального матеріалу онлайн та закріплення теоретичних знань шляхом тестів у будь-який час. Здобувачі вищої освіти мають реальну можливість обирати дисципліни для додаткового вивчення, теми наукових досліджень та форму індивідуальної роботи. У ході навчання студент не обмежений у можливості висловлювати власну думку з тих чи інших питань, задавати питання. З боку науково-педагогічних працівників та адміністративного персоналу спостерігається тенденція до посилення співпраці зі студентами та більш активного їх залучення в якості активних учасників освітнього процесу.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Факти, докази та їх аналіз:

Здобувачі освіти своєчасно забезпечуються повною та актуальною інформацією про освітній процес. На першому занятті до студентів доводиться інформація про мету, зміст навчальної дисципліни, форми та критерії оцінювання, вид поточного та підсумкового контролю. Також повна інформація міститься на сайті випускової кафедри (кримінально-правових дисциплін та судочинства), а саме: силабуси та робочі програми по кожній з навчальних дисциплін містять інформацію щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання. Варто позитивно відмітити наповнення та широкий функціонал веб-сайтів СумДУ та його підрозділів. Студентам, викладачам, персоналу та всім охочим доступний великий обсяг різної корисної інформації. Студенти

та викладачі мають особисті кабінети в онлайн системі університету, які мають широкий функціонал. Так, за допомогою особистого кабінету студент має можливість бачити свій розклад, оцінки, перелік вибіркового дисциплін та здійснювати їх вибір, також наприкінці вивчення дисципліни студенту надається можливість оцінити викладача та рівень викладання на дисципліні, надати свої коментарі та пропозиції (особисто або анонімно). Особистий кабінет викладача дозволяє контролювати перелік навчальних груп, студентів та дисциплін, які він викладає, контролювати навантаження, питання підвищення кваліфікації. Загалом здобувачі та науково-педагогічні працівники в ході проведених зустрічей висловлювали свою задоволеність діджиталізацією навчального процесу в університеті. В університеті, зокрема і в ННП, щорічно проводяться конференції «Навчальний процес очима студентів» та «Віч-на-віч з ректором». Проведенню цих конференцій передують загальноуніверситетське опитування студентів (через електронну форму) щодо їх задоволеності навчальним процесом, освітніми компонентами, методами та формами навчання, чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання, об'єктивності науково-педагогічних працівників, тощо. Студенти мають змогу подати будь-яке запитання, яке потім обговорюється серед інших на конференції. Здобувачі позитивно оцінюють таку практику та знаходять відповіді на свої питання, вважають що їхню думку враховують. Водночас як здобувачі так і науково-педагогічні працівники відмічають низьку зацікавленість студентів брати участь у подібних опитуваннях та заходах, а тому за мету поставлено посилення залучення студентів у такі процеси. Так, восени 2019 року була сформована Студентська агенція співдії якості освіти, першочерговою метою якої ставиться збільшення рівня зацікавленості та залучення студентів до опитувань та покращення якості освіти.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми. У СумДУ було затверджено Цільову комплексну програму «Організація наукової роботи студентів в органічному поєднанні з навчальним процесом» на 2019-2020 роки. Крім того до освітньої програми включена навчальна дисципліна «Методологія наукових досліджень», яка ставить за мету формування у студентів цілісного уявлення про методи наукових досліджень та особливості їх застосування при здійсненні наукових досліджень у галузі права, а також про види наукових досліджень, порядок та особливості їх організації. Як позитивну практику поєднання навчання і досліджень варто відмітити наукову роботу, яка поєднує в собі декілька видів робіт за різними дисциплінами, на засадах безперервності та наступності з єдиної наукової тематики за схемою: курсова робота з дисципліни – стаття у науковому фаховому виданні - науково-дослідна робота – кваліфікаційна робота магістра. Як студенти так і викладачі під час проведення особистих зустрічей позитивно оцінювали дану практику, зазначали, що даний підхід дозволяє здійснювати глибоке наукове дослідження за тематикою, яка цікавить студента, водночас самим виконувати вимоги навчального плану. Також в ході зустрічі з випускниками 2018 року Золота Л.В. поділилась власними враженнями та відмітила, що такий підхід спростив написання її дисертаційного дослідження у сфері захисту інтелектуальної власності.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Факти, докази та їх аналіз:

Пунктом 6.3 Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету передбачено оновлення та модернізація освітньої програми, що передбачає проведення періодичного моніторингу. Так освітня програма «Інтелектуальна власність» (2018) піддавалась моніторингу з осені 2018 по березень 2019 року (протокол засідання кафедри КПДС № 7 від 05 березня 2019 року – перегляд освітньої програми 081 «Право» «Інтелектуальна власність» другого (магістерського) рівня), в результаті чого було внесено ряд змін, зокрема у частині освітніх компонентів, та затверджено нову освітню програму «Інтелектуальна власність» (2019) (протокол рішення вченої ради СумДУ від 22 травня 2019 року № 12).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Стратегією інтернаціоналізації Сумського державного університету на 2019-2025 роки закріплено прагнення СумДУ підтвердити власну активну позицію щодо існуючих викликів динамічного та швидкозмінного глобального простору, посилити інституційну конкурентоспроможність у національному та міжнародному академічному середовищі, розвинути власний багатонаціональний та крос-культурний профіль. У університеті діє відділ інтернаціоналізації освітньої діяльності (Положення про відділ інтернаціоналізації освітньої діяльності, затверджено наказом ректора №0160-I від 22.02.19 р.), який має на меті інтернаціоналізацію освітньої діяльності університету, розвиток міжнародної академічної мобільності та грантових проектів освітнього спрямування. Студенти обізнані у існуванні такого структурного підрозділу, а інформування про можливості за даним напрямом здійснюється через органи студентського самоврядування, веб сайт, сторінки у соціальних мережах. Також викладачі інформують студентів про такі можливості за їхнім напрямом. Науково-педагогічні працівники допомагають студентам в отриманні грантів, документально та методично супроводжують здобувачів. Так, наказом ректора СумДУ від 30 серпня 2019 року № 1524-III «Про впровадження програми академічної мобільності за ініціативою здобувача вищої освіти» студент Пронський Е.А. з 01.09.2019 по 28.12.2019 вибув до м. Шанхай, Китай для реалізації вищезазначеної програми. Науково-педагогічні працівники беруть активну участь у програмах наукових стажувань, підвищення кваліфікації та спільних наукових досліджень і грантових проектів за кордоном у ЗВО та в подальшому ознайомлюють студентів із сучасними досягненнями світової науки. Наприклад, викладач Уткіна М.С. проходила стажування на юридичному факультеті Університету Коменського (Словацька Республіка) з 01.10.2019 по 22.10.2019 (Лист-погодження МОН №1/11-8071 від 04.09.2009). 01 липня 2019 року Уткіна М.С. була офіційно запрошена до співпраці у сфері інтелектуальної власності Юридичним факультетом Технічного університету Дрездена, Німеччина. Серед інших міжнародних проектів, можна відмітити роботу за напрямом Жан Моне в рамках Програми ЄС Еразмус+, яка проводиться на кафедрі КПДС.

Загальний аналіз щодо Критерію 4

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4:

Варто позитивно відмітити наповнення та широкий функціонал веб-сайтів СумДУ та його підрозділів, високий рівень діджиталізації освітнього та супровідних процесів. Щорічні конференції «Навчальний процес очима студентів» та «Віч-на-віч з ректором» є вдалим та сучасним способом взаємодії студент-керівництво ЗВО. Застосування електронної форми опитування є також перевагою над застарілою паперовою формою. Як позитивну практику поєднання навчання і досліджень варто відмітити наукову роботу, яка поєднує в собі декілька видів робіт за різними дисциплінами, на засадах безперервності та наступності з єдиної наукової тематики за схемою: курсова робота з дисципліни – стаття у науковому фаховому виданні - науково-дослідна робота – кваліфікаційна робота магістра.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4

Рекомендуємо звернути увагу на запровадження найновіших досягнень і сучасних практик у галузі інтелектуальної власності, а також запровадити застосування новітніх інтерактивних методів навчання, наприклад ігрових (квести, ділова гра, метод інсценування). З метою сприяння інтернаціоналізації в контексті ОП «Інтелектуальна власність» (2018) рекомендуємо активізувати більш широке залучення викладачів та здобувачів до міжнародних стажувань та проектів.

Рівень відповідності Критерію 4:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4:

ОП «Інтелектуальна власність» (2018) загалом відповідає Критерію 4, проте наявні недоліки, що не є суттєвими, зокрема в частині запровадження найновіших досягнень і сучасних практик у галузі інтелектуальної власності.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Факти, докази та їх аналіз:

Контрольні заходи та критерії їх оцінювання викладені у Положенні про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті, затвердженому наказом ректора №0452-І від 22.06.16 р. Силабус навчальної дисципліни містить інформацію про методи та критерії оцінювання, форму підсумкового контролю, кількість балів за кожен із видів контрольних заходів. За інформацією, отриманою під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти, контрольні заходи та критерії їх оцінювання є чіткими і зрозумілими та заздалегідь оприлюднюються. Здобувачів інформують щодо форм контрольних заходів, методів та критеріїв їх оцінювання на першому занятті за кожною навчальною дисципліною, також їм надається роз'яснення, як знайти відповідні робочі програми навчальних дисциплін на веб сайті. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому. Зміст контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП «Інтелектуальна власність» (2018) відповідає результатам дисципліни, скорельованих з результатами навчання. Вибір форми контрольних заходів відбувається на етапі підготовки навчального плану: освітні компоненти, результати яких передбачають більш практичне наповнення, завершуються заліком, освітні компоненти більш теоретичного або теоретико-практичного наповнення – екзаменом. Наприклад, робочими планами навчальних дисциплін «Методологія наукових досліджень» та «Філософія права» передбачено проведення диференційованого заліку, а дисципліни «Вступ до інтелектуальної власності», «Право інтелектуальної власності», «Набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності», «Міжнародна система охорони інтелектуальної власності» завершуються складанням іспиту. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за ОП передбачає проведення заходів поточного, підсумкового та відстроченого контролю (контроль залишкових знань, умінь та інших програмних результатів навчання). З метою оцінки, знань, умінь та інших запланованих результатів навчання з певної навчальної дисципліни здійснюється поточний контроль. Форми проведення поточного контролю визначається кафедрою та відображаються у робочих планах навчальних дисциплін (усне опитування, письмова робота, тестування, дискусія, презентація). При проведенні поточного контролю у здобувачів освіти за ОП «Інтелектуальна власність» викладачі використовують дистанційні технології, технології змішаного навчання, такі як онлайн платформи MICH та OSW. За допомогою цих онлайн платформ здобувачі мають можливість самостійно вивчати матеріал по дисципліні, проходити тести для самоконтролю, готуватись до контрольних заходів, а також виконувати контрольні завдання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Тимчасовим стандартом СумДУ 2016 року для другого (магістерського) рівня за спеціальністю 081 «Право» передбачена атестація здобувачів вищої освіти у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи магістра, яка завершується видачею документу державного зразка про присудження ступеня магістра. Методика написання, способи оформлення та захисту зазначеної роботи визначаються Методичними вказівками щодо написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи магістра для студентів спеціальності 081 «Право». Тематика кваліфікаційних робіт затверджується випусковою кафедрою КПДС ННП СумДУ.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти визначена Положенням про організацію освітнього процесу. Організація атестації здобувачів вищої освіти та правила їх проведення у СумДУ регламентується Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій СумДУ з атестації здобувачів вищої освіти. Інформація щодо проведення контрольних заходів є відкритою та доступною, вище вказані положення розміщені на сайті СумДУ. В ході опитування, здобувачі зазначили, що їм зрозумілі форми та правила проведення контрольних заходів, викладачі неодноразово доводять їм цю інформацію та детально відповідають на питання студентів. Водночас кожна дисципліна передбачає власний набір складових, що оцінюються, та різний набір балів (робота на практичних заняттях, модульні роботи, курсові роботи, різні види індивідуальних робіт, тестування тощо). Така особливість викликає певні труднощі у здобувачів, оскільки через відсутність єдиного підходу, необхідно запам'ятовувати різний набір балів за різними дисциплінами. Ураховуючи те, що ОП «Інтелектуальна власність» (2018) викладається на рівні «магістр» у здобувачів в цілому не виникає труднощів із розумінням та складанням контрольних заходів. Об'єктивність екзаменаторів забезпечується проведенням виключно письмових екзаменів, також застосовується практика перевірки контрольних робіт іншим викладачем. За недовгий час існування освітньої програми «Інтелектуальна власність» (2018) за словами здобувачів та науково-педагогічних працівників конфліктних ситуацій не виникало, проте здобувачі обізнані із механізмом вирішення конфліктних ситуацій. Процедури розгляду звернень здобувачів вищої освіти щодо оцінювання результатів навчання визначені розділом 7 Положення про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті та дотримуються послідовно. У разі непогодження із оцінкою модульної або семестрової атестації може подаватися апеляція; за фактом заяви створюється комісія за головування директора ННІ права, члени якої вивчають обставини скарги та визначають, чи були порушення при проведенні атестації. У разі встановлення порушень, що вплинули на результати оцінювання, оцінка може змінюватись за рішенням апеляційної комісії. На іншій спеціальності виникла конфліктна ситуація, яка полягала у тому, що викладач виставив різні оцінки в залікову книжку студента та екзаменаційну відомість. Ситуація була вирішена, студенту було виставлено правильну оцінку та поновлено на стипендії.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Факти, докази та їх аналіз:

У СумДУ визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Нормативна база університету наразі включає комплекс документів, які присвячені розбудові університетської системи забезпечення академічної доброчесності. Так, в СумДУ діють Кодекс академічної доброчесності, Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ, Наказ ректора Про підписання декларацій про дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу, Положення про Студентську агенцію співдії якості освіти (версія 02), Положення про групу сприяння академічної доброчесності (версія 02), Методична інструкція щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень (версія 02). СумДУ використовує сучасні технологічні рішення для впровадження стандартів та політики академічної доброчесності. Так, підписання декларацій про дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу працівниками університету, студентами та аспірантами здійснюється онлайн через сервіс «Особистий кабінет». Всі наукові роботи та кваліфікаційні роботи магістра проходять обов'язкову перевірку на плагіат через системи StrikePlagiarism та Unicheck, технічним адміністратором та координатором використання яких виступає бібліотека СумДУ. Для перевірки інших видів навчальних робіт можуть бути використані програмні продукти (системи), які знаходяться у відкритому доступі. Адміністратор створює облікові записи операторів системи (призначених осіб, що здійснюють перевірку робіт) та розподіляє права на перевірку робіт. Технологічна складова перевірки навчальних і кваліфікаційних робіт на наявність текстових запозичень визначена відповідною Методичною інструкцією. Банк кваліфікаційних робіт формується в університетському репозитарії (<http://essuir.sumdu.edu.ua>). Викладачі та здобувачі підтвердили обов'язкову перевірку робіт на плагіат, експертній групі було продемонстровано роботу даних систем. 20 листопада в СумДУ відбулася зустріч студентів з координатором Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project — SAIUP) Тарасом Тимочко. Інтерактивна лекція з елементами дружньої бесіди була присвячена цінностям здорових академічних відносин та способам запобігання проявів освітньої недоброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5:

При проведенні поточного контролю у здобувачів освіти за ОП «Інтелектуальна власність» викладачі використовують дистанційні технології, технології змішаного навчання, такі як онлайн платформи MIX та ОСW. Нормативна база університету включає широкий комплекс документів, які присвячені розбудові університетської системи забезпечення академічної доброчесності. СумДУ використовує сучасні технологічні рішення для впровадження стандартів та політики академічної доброчесності. Підписання декларацій

про дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу працівниками університету, студентами та аспірантами здійснюється онлайн через сервіс «Особистий кабінет».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5:

Відсутність єдиного підходу до розподілу балів за різні форми контролю в межах вивчення різних навчальних дисциплін ускладнює їх запам'ятовування та усвідомлення здобувачами. Рекомендуємо провести опитування студентів та за його результатами розробити єдиний підхід для оцінювання різних освітніх компонентів в межах ОП.З метою популяризації академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти рекомендуємо введення в межах ОП окремих освітніх компонентів, присвячених академічній доброчесності та навичкам академічного письма, наприклад, в межах вивчення дисципліни *Методологія наукових досліджень*.

Рівень відповідності Критерію 5:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5:

ОП «Інтелектуальна власність» (2018) загалом відповідає Критерію 5, проте наявні недоліки, що не є суттєвими, зокрема в частині формування єдиного підходу до поточного оцінювання, популяризації академічної доброчесності в межах ОП «Інтелектуальна власність» (2018).

Критерій 6. Людські ресурси

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Випусковою кафедрою ОП «Інтелектуальна власність» (2018) є кафедра кримінально-правових дисциплін та судочинства, що не відповідає предметній сфері ОП. Така невідповідність пов'язується з внутрішніми організаційними змінами в ННП та зі слів адміністративного персоналу є вимушеним тимчасовим заходом. Проте гарант ОП наголошував на тому, що така ситуація не відбивається негативно на самій ОП, оскільки її реалізація забезпечується за рахунок викладачів, які спеціалізуються на сфері інтелектуальної власності. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, в цілому відповідає дисциплінам, які вони викладають та забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. Проте варто зауважити, що не всі викладачі сконцентровані на вивченні інтелектуальної власності як основного напрямку.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Питання добору кадрів в СумДУ регулюється Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників СумДУ та укладання з ними трудових договорів (контрактів) (версія 07). Вакантні посади, порядок і умови проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників оприлюднюються на сайті <https://sumdu.edu.ua/uk/about-sumdu/public-info/vacancies.html>. При проведенні конкурсного відбору претенденти подають Інформаційну довідку щодо відповідності професійно-кваліфікаційним вимогам, наукової та професійної активності претендента на заміщення посади професорсько-викладацького складу за затвердженим шаблоном, яка дає змогу всебічно оцінити професійну та академічну кваліфікацію. Показники, визначені довідкою є підставою для визначення терміну контракту науково-педагогічного працівника. Для проведення конкурсного відбору наказом ректора створюється центральна конкурсна комісія, до складу якої входять проректори, діяльність яких пов'язана з освітнім або науковим процесом, директори інститутів, декани факультетів, керівники підрозділів, що забезпечують організацію навчального процесу та підвищення кваліфікації викладачів, голова представницького органу профспілок та органу студентського самоврядування.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Факти, докази та їх аналіз:

Потребує уваги питання реального та ефективного залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. На підставі Положення про експертні ради роботодавців СумДУ у ННП до жовтня 2019 року діяла Експертна рада роботодавців за спеціальностями право, захист інтелектуальної власності, організація фінансово-економічної безпеки при випусковій кафедрі АГПФЕБ СумДУ, а 24 жовтня 2019 року була створена нова Експертна рада роботодавців при кафедрі КПДС. Документально підтверджується залучення роботодавців до обговорення навчальних планів, каталогу дисциплін, та їх залучення в якості експертів при захисті магістерських робіт. Проте зустріч з роботодавцями в рамках візиту експертної групи до СумДУ показала, що не всі членів новоствореної експертної групи є фахівцями у сфері інтелектуальної власності та/або працюють у цій сфері. Роботодавці озвучили високу необхідність у спеціалістах з інтелектуальної власності, проте реальна готовність та здатність виступати роботодавцем та замовником освітніх послуг ставиться під сумнів. Досвід професійної діяльності здобувачі вищої освіти набувають під час переддипломної практики, що проводиться згідно програми практики. Вона проводиться на провідних підприємствах, в установах та організаціях м. Суми та Сумської області, однак ураховуючи специфіку ОП «Інтелектуальна власність» не всі здобувачі мають можливості набути професійних навичок саме у цій вузькій сфері.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Факти, докази та їх аналіз:

Викликає занепокоєння залучення закладом вищої освіти до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців. Юристи-практики регулярно не запрошуються до проведення занять з актуальних питань права інтелектуальної власності. В ході інтерв'ювання здобувачів на ОП «Інтелектуальна власність» (2018) і (2019), вони не змогли згадати жодного прикладу залучення сторонніх осіб до аудиторних занять, згадали лише поодинокі випадки відвідування зали судових засідань під час розгляду загальних питань, не пов'язаних зі сферою інтелектуальної власності. З боку ЗВО це пояснювалось тим, що серед викладачів на ОП є юристи-практики (Чернадчук О.В.), а також тим, що у Сумській області брак вузьких спеціалістів. Також наголошувалося на тому, що в судах розглядається вкрай мала кількість справ у сфері інтелектуальної власності, а більшість із питань, які потребують фахового вирішення спеціалістами у сфері інтелектуальної власності в Сумській обласні направляються для їх вирішення фахівцями у м. Київ та Харків.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Факти, докази та їх аналіз:

Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями. У університеті діє Центр розвитку кадрового потенціалу навчального закладу (ЦРКП) – підрозділ Сумського державного університету, діяльність якого спрямована на забезпечення формування та розвиток ключових загальних та професійних компетентностей усіх категорій працівників університету. Підвищення професійного

розвитку викладачів викладено в Положенні про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників СумДУ. Під час підвищення кваліфікації застосовується «Накопичувальна система обрахування основних результатів підвищення кваліфікації науково-педагогічним працівникам СумДУ», яка стимулює безперервний випереджальний професійний розвиток викладача через обрахування виконання ним програм підвищення кваліфікації та найбільш значущих результатів різних видів його науково-педагогічної діяльності. Серед програм підвищення кваліфікації на 2019-2020 роки в СумДУ виділені такі: короткотермінова програма «Українське професійне мовлення: комунікативний практикум (початковий рівень)», короткотермінова програма «Керівництво науковою роботою студента / аспіранта», Довгострокова програма з електронних засобів та дистанційних технологій навчання для науково-педагогічних і педагогічних працівників, довгострокова програма підвищення кваліфікації «Дворічний інтенсивний курс англійської мови», довгострокова програма підвищення кваліфікації «Однорічний інтенсивний курс англійської мови». 3 семи викладачів, які викладають на ОП «Інтелектуальна власність» (2018), шість пройшли різні програми підвищення кваліфікації у 2019 році, Пахомов В.В., Уткіна М.С., Золота Л.В., Логвиненко М.І. пройшли стажування (підвищення кваліфікації) НДІ інтелектуальної власності НАПНУ (м. Київ) у обсязі 150 год., Уткіна М.С. пройшла наукове стажування у Словацькій Республіці та дистанційне навчання у Всесвітній організації інтелектуальної власності..

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Факти, докази та їх аналіз:

Експертна група відзначила високий рівень стимулювання викладацької майстерності та наукових досліджень у СумДУ, основним механізмом стимулювання є преміювання науково-педагогічних працівників. У університеті діють такі нормативні документи: наказ ректора «Про преміювання за винахідницьку діяльність», «Про преміювання за збільшення індексу Гірша», Положення про додаткове преміювання вчених за особливі досягнення у науковій роботі та підготовці науково-педагогічних кадрів. (версія 11) Положення про преміювання за досягнення високого рівня оприлюднення результатів наукових досліджень (версія 12). Наприклад, короткотермінова програма «Керівництво науковою роботою студента / аспіранта», Довгострокова програма з електронних засобів та дистанційних технологій навчання для науково-педагогічних і педагогічних працівників спрямовані на підвищення викладацької майстерності.

Загальний аналіз щодо Критерію 6

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6:

Під час підвищення кваліфікації застосовується «Накопичувальна система обрахування основних результатів підвищення кваліфікації науково-педагогічним працівникам СумДУ», яка стимулює безперервний випереджальний професійний розвиток викладача через обрахування виконання ним програм підвищення кваліфікації та найбільш значущих результатів різних видів його науково-педагогічної діяльності. Університет забезпечує можливість вивчення викладачами англійської мови в однорічний або дворічний термін, на кафедрі КПДС всі викладачі мають достатній рівень володіння англійською мовою. Відзначається високий рівень стимулювання викладацької майстерності та наукових досліджень у СумДУ, основним механізмом стимулювання є преміювання науково-педагогічних працівників.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6:

Випусковою кафедрою ОП «Інтелектуальна власність» (2018) є кафедра кримінально-правових дисциплін та судочинства, що не відповідає предметній сфері ОП. У аспекті професійної відповідності викладачів дисциплінам, які вони викладають, варто зазначити, що не всі викладачі сконцентровані на вивченні інтелектуальної власності як основного напрямку. Потребує уваги питання реального та ефективного залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Рекомендуємо звернути увагу на залучення роботодавців у сфері інтелектуальної власності, а не юриспруденції загалом. Також потребує уваги база практик, де проходять переддипломну практику здобувачі за ОП «Інтелектуальна власність» (2018) в частині отримання студентами досвіду саме у сфері інтелектуальної власності. Викликає занепокоєння залучення закладом вищої освіти до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців. Юристи-практики регулярно не запрошуються до проведення занять з актуальних питань права інтелектуальної власності. Рекомендуємо активізувати роботу за цим напрямком.

Рівень відповідності Критерію 6:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6:

За Критерієм 6 наявні недоліки у залученні роботодавців та юристів-практиків у сфері інтелектуальної власності до освітнього процесу. Водночас ЗВО продемонстрував своє бачення змін в цьому напрямку. В цілому недоліки за Критерієм 6, не є суттєвими, тобто має місце загалом відповідність Критерію 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Загальна площа навчальних приміщень базового закладу становить понад 36,7 тис. кв.м., з яких безпосередньо за випусковою кафедрою закріплено 6 спеціалізованих навчальних аудиторій, з яких 2 аудиторії для лекційних занять, 3 навчальні аудиторії для практичних занять та 1 комп'ютерний клас на 15 КРМ. Також окреме приміщення виділене для юридичної клініки. В усіх приміщеннях є вільний доступ до Wi-Fi та Інтернет. На сайті ЗВО за посиланням (<https://library.sumdu.edu.ua/uk/>) можна отримати доступ до електронної бібліотеки та електронного каталогу. Проте кількість примірників навчальної літератури необхідної для ОП є малою. Наявна соціальна інфраструктура, така як спортзал, їдальня, гуртожиток, університетська клініка. Загалом матеріально-технічні ресурси цілком достатні для реалізації ОП.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Із спілкування зі здобувачами вищої освіти та викладачами стало зрозуміло, що заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для освітньої діяльності в межах ОП.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Факти, докази та їх аналіз:

Із спілкування зі здобувачами стало відомо що для забезпечення безпеки життя та здоров'я в університеті прийнятий Кодекс корпоративної культури СумДУ (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=cc831d09-e877-e111-97d8-001a4be6d04a&kind=1>), проводяться регулярні заходи направлені на пропаганду здорового способу життя, гендерної рівності протидію булінгу тощо. Створено психологічну службу СумДУ, яка надає безкоштовну підтримку (<https://sumdu.edu.ua/uk/kampus-life/socialface/psychological.html>) здобувачам та викладачам університету.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Із спілкування зі здобувачами стало відомо, що вони задоволені якістю індивідуальної взаємодії з ними. З метою забезпечення комунікації у ЗВО була розроблена і впроваджена онлайн платформа «Особистий кабінет студента». Також для зручності комунікації з викладачами використовуються онлайн-сервіси (Viber, Telegram та ін.). Вся необхідна інформація знаходиться у вільному доступі на сайті Університету. Для забезпечення належного врахування і вирішення потреб студентів більшість питань вирішується за безпосередньої участі відповідних органів студентського самоврядування (студентські деканати, студентська рада, студмістечка, рада земляцтв іноземних студентів тощо). Проводяться регулярні опитування і анкетування здобувачів ЗВО. Соціальна підтримка здійснюється через Координаційний центр гуманітарної політики.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Навчальні аудиторії, що використовуються в межах ОП розташовані на першому та другому поверхах будівлі без ліфту, зі сходами, не обладнаними для пересування осіб із порушеннями опорно-рухового апарату. Здобувачі під час зустрічі зазначають про встановлення в одному із корпусів механізму для підйому інвалідних візків. В університеті стверджують, що для студентів з особливими освітніми потребами, які мають захворювання опорно-рухового апарату, але відвідують університет, діє Центр заочної, дистанційної та вечірньої форми навчання. Він складає розклад занять таким чином, щоб аудиторні заняття (лекції, практичні, лабораторні) проходили в навчальних корпусах, обладнаних пандусами та ліфтами або лише на першому поверсі іншого навчального корпусу без ліфту. Зазначаються що здобувачі ЗВО з особливими потребами можуть

обрати дистанційну форму навчання.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

В університеті діє Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=fe3a1f9e-9c36-e911-9278-001a4be6d04a&kind=1>), а також створена на постійній основі Комісія з етики (доброчесності) та управління конфліктами, якій надано повноваження щодо врегулювання взаємовідносин та конфліктів, що виникають при здійсненні освітньої, науково-педагогічної, наукової, науково-технічної діяльності між всіма категоріями співробітників університету, здобувачами вищої освіти та іншими особами, в тому числі пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією. Здобувачі та викладачі під час зустрічі засвідчили, що ознайомлені з положенням та розуміють процедуру вирішення конфліктних ситуацій. Здобувачі засвідчили, що ЗВО проводить позааудиторні заняття профілактичного характеру, спрямовані на уникнення конфліктних ситуацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 7

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7:

Матеріально-технічні ресурси знаходяться в чудовому стані, і цілком достатні для забезпечення діяльності пов'язано з реалізацією освітньої програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7:

Необхідність адаптації матеріально-технічної бази ЗВО для навчання осіб з особливими потребами. Рекомендуємо ознайомити здобувачів з процедурами вирішення таких видів конфліктних ситуацій, як сексуальні домагання, корупція, дискримінація.

Рівень відповідності Критерію 7:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7:

Загалом відповідає визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

У ЗВО затверджене та оприлюднене на офіційному веб-сайті Положення про освітні програми вищої освіти СумДУ (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=00e9ba12-a107-ea11-9ad5-001a4be6d04a&kind=1>), яке передбачає щорічний моніторинг та перегляд ОП. Останній перегляд ОП відбувся у 2019 році, що зазначено в документі ОП і підтверджено робочою групою та гарантом ОП під час зустрічі.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

ЗВО проводить періодичні студентські опитування з питаннями щодо змісту та якості викладання, участі в забезпеченні якості освіти. Також студентство приймає участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП через членство у Раді забезпечення якості СумДУ та Раді забезпечення якості ННІ права.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Факти, докази та їх аналіз:

На підставі Положення про експертні ради роботодавців СумДУ у ННІП до жовтня 2019 року діяла Експертна рада роботодавців за спеціальностями право, захист інтелектуальної власності, організація фінансово-економічної безпеки при випусковій кафедрі АГПФЕБ СумДУ, а 24 жовтня 2019 року була створена нова Експертна рада роботодавців при кафедрі КПДС. Роботодавцями проводиться зовнішня експертиза ОП на етапі її розробки та модернізації, що було підтверджено на зустрічі з ними. Проте жоден з членів новоствореної ради роботодавців не є вузьким спеціалістом у галузі інтелектуального права.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

В складі ЗВО функціонує Навчальний відділ з практики та інтеграційних зв'язків з замовниками кадрів, який проводить збір та аналіз інформації щодо кар'єрного шляху випускників. Також на сайті ННІ Права розміщена інформація про кращих випускників.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

На зустрічі зі здобувачами ЗВО та співробітниками ЗВО було з'ясовано, що в університеті створено ефективну систему виявлення недоліків. Реагування на них відбувається за моделлю: здобувач ЗВО-викладач-кафедра-Вчена рада інституту\факультету-Вчена рада університету.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

ОП акредитується вперше.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою, яка проявляється в корпоративній культурі, взаємодопомозі, оперативному реагуванні на потреби вдосконалення якості ОП та освітньої діяльності за цією програмою.

Загальний аналіз щодо Критерію 8

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8:

Корпоративна культура ЗВО, яка дозволяє оперативно вдосконалювати ОП та освітню діяльність за нею.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8:

Було б доцільно долучити до роботи ради роботодавців більше фахівців у галузі інтелектуального права.

Рівень відповідності Критерію 8:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8:

Загалом відповідає визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Всі правила і процедури чіткі, зрозумілі і доступні для ознайомлення для всіх бажаючих у розділі на сайті СумДУ (<https://sumdu.edu.ua/uk/documents-sumdu.html>). Там же розміщені установчі і дозвільні документи ЗВО. Здобувачі та співробітники Університету знають свої права і обов'язки та неухильно їх дотримуються.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

В процесі спілкування із відповідальним співробітником було встановлено, що у відповідності до вимог чинного законодавства проект освітньої програми викладався на сайті університету у розділі «Каталог освітніх програм» з поміткою «Проект для обговорення». Проте, на даний час, оскільки ОП вже прийнята, ОП відображається в статусі «верифікована». Через особливості роботи сайту подивитись історію змін неможливо.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства.

Факти, докази та їх аналіз:

Освітня програма розміщена у відповідному розділі сайту (<https://op.sumdu.edu.ua/#/programm/936>) в обсязі достатньому для інформування всіх заінтересованих осіб. Структура сайту не дозволяє встановити дату публікації ОП на сайті.

Загальний аналіз щодо Критерію 9

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9:

Визначені і оприлюднені чіткі та зрозумілі правила та процедури щодо організації освітнього процесу, які зафіксовані у відповідних положеннях

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9:

Було б доцільно змінити роботу відповідного розділу сайту так, щоб відображалась дата публікації документа, та історія зміни статусу.

Рівень відповідності Критерію 9:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9:

Загалом відповідає визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 10. Навчання через дослідження

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

Факти, докази та їх аналіз:

Место для ввода текста.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Факти, докази та їх аналіз:

Место для ввода текста.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Факти, докази та їх аналіз:

Место для ввода текста.

Загальний аналіз щодо Критерію 10

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10:

Место для ввода текста.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10:

Место для ввода текста.

Рівень відповідності Критерію 10:

Выберите элемент.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10:

Место для ввода текста.

5. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження та зауваження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Место для ввода текста.

6. Підсумки

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма, що акредитується, відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій	Рівень відповідності
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	Рівень В
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	Рівень В
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	Рівень А
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	Рівень В
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	Рівень В
Критерій 6. Людські ресурси	Рівень В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	Рівень В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	Рівень В
Критерій 9. Прозорість та публічність	Рівень В
Критерій 10. Навчання через дослідження	Выберите элемент.

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **Выберите элемент.**

До звіту додається:

- дорадчий висновок представника роботодавців
- окремі думки членів експертної групи
- програма відвідування ЗВО
- інші документи Место для ввода текста.

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Голова експертної групи (електронний підпис) (Маковій Віктор Петрович)

Члени експертної групи (електронні підписи) (Тимошенко Максим Олександрович)

(Цятковська Альбіна Миколаївна)